

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.423.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11776 Pani Posłanki Marty Stożek, w sprawie sytuacji zawodowej instruktorów terapii zajęciowej zatrudnionych w warsztatach terapii zajęciowej, na przykładzie WTZ nr 2 działającego przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Koszalinie, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu informuję, że w obliczu napływających ze środowiska WTZ sygnałów, iż dotychczasowy poziom dofinansowania rocznego pobytu uczestnika w WTZ nie pokrywa wszystkich kosztów działalności ponoszonych przez te jednostki, w drugiej połowie 2025 r. podjęto prace nad kolejną nowelizacją rozporządzenia w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym w zakresie kolejnego podwyższenia dofinansowania m.in. dla WTZ. Rada Ministrów przyjęła 27 lutego 2026 r. rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. poz. 260), które zwiększa dofinansowanie rocznego pobytu jednego uczestnika WTZ do 38 496 zł w 2026 r. i w latach następnych. Zwiększona kwota dofinansowania pozwoli zminimalizować rotację pracowników w jednostkach prowadzących warsztaty.

Zwracam uwagę, że katalog kosztów działalności warsztatu, które mogą być dofinansowywane ze środków PFRON określono w § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2284). W przepisie ujęto m.in. koszty wynagrodzenia pracowników warsztatu, należnych od pracodawcy składek na ich ubezpieczenia społeczne, a także składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Solidarnościowy oraz odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (w przypadku ich ponoszenia), a także koszty wpłat podstawowych i dodatkowych do pracowniczych planów kapitałowych, w rozumieniu ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2026 r. poz. 192), finansowanych przez warsztaty.

Trzeba podkreślić, że – w myśl § 13 ust. 3 rozporządzenia w sprawie warsztatów terapii zajęciowej - kierownika i pracowników WTZ zatrudnia jednostka prowadząca warsztaty. W świetle Kodeksu pracy to pracodawca zobowiązany jest do wypłaty wynagrodzeń i to on decyduje o ich składnikach i wysokości¹. Wskazane wyżej działania pozostają najefektywniejszą formą interwencji, jaką minister właściwy do spraw pracy może podjąć

¹ Zgodnie z art. 183c § 2 Kodeksu pracy wynagrodzenie obejmuje wszystkie składające się na nie składniki, bez względu na ich nazwę i charakter, a także inne świadczenia związane z pracą przyznawane pracownikom w formie pieniężnej lub innej niż pieniężna.

celem szybkiego umożliwienia pomiotowi prowadzącemu WTZ podniesienia wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w danej jednostce.

Niezależnie od tego informuję, że aktualnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowywane są rozwiązania wzmacniające jakość i skuteczność działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej - zakładające wdrożenie Standardów funkcjonowania WTZ, które wpisują się w założenia działania IV 1.4. Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030² pn. „Poprawa funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej”. W kwietniu i maju 2025 r. odbyły się prekonsultacje wybranych rozwiązań ze standardów.

Ze względu na różnorodne stanowiska i oczekiwania dotyczące zmian w funkcjonowaniu WTZ na każdym etapie trwających prac prowadzony jest szeroki dialog społeczny. Standardy wraz z projektami rozwiązań prawnych są przedmiotem rozmów prowadzonych z przedstawicielami warsztatów terapii zajęciowej i środowiskiem osób z niepełnosprawnościami.

Do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów wpisano założenia projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (UD348) w zakresie wprowadzenia standardów dla WTZ. Projekt ustawy będzie konsultowany z przedstawicielami środowiska WTZ i osób z niepełnosprawnościami również na kolejnych etapach jego procedowania.

W ramach doraźnego Zespołu problemowego dotyczącego warsztatów terapii zajęciowej, powołanego uchwałą nr 4/2026 Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 10 lutego 2026 r., 3 marca br. odbyło się spotkanie z przedstawicielami WTZ i członkami Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W najbliższym czasie planowane są kolejne spotkania. Tempo prac nad projektem ustawy uzależnione jest m.in. od wypracowania rozwiązań odpowiadających na oczekiwania środowiska osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów i kadry zatrudnionej w WTZ.

W kwestii uznania pracy w WTZ za pracę w szczególnych warunkach informuję, iż pojęcia pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wprowadzono w celu ustalenia prac uzasadniających przejście na wcześniejszą emeryturę. Definicja i wykaz prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze zawarte w art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696, z późn. zm.) są efektem szczegółowej dyskusji, jaką prowadzono nad projektem tego aktu w zespołach problemowych Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz w trakcie prac parlamentarnych z udziałem ekspertów z zakresu medycyny i ochrony pracy. W pracach wykorzystano wiele opinii i analiz uznanych ośrodków naukowo-badawczych. Ostatecznie, stosując obiektywne kryteria medyczne, sporządzono wykazy prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze, które załączono do ustawy o emeryturach pomostowych. W wykazach nie znalazły się prace wykonywane w WTZ.

Ustawa o emeryturach pomostowych była trzykrotnie merytorycznie badana - w tym w zakresie zgodności z Konstytucją definicji zawartych w jej art. 3 ust. 1-3 i kompletności załączników nr 1 i 2 - przez Trybunał Konstytucyjny, który orzeczeniami z dnia 16 marca

² Załącznik do uchwały nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (M.P. poz. 218).

2010 r. Sygn. akt K 17/09, 25 listopada 2010 r. Sygn. akt K 27/09 oraz 3 marca 2011 r. Sygn. akt K 23/09 orzekł o jej zgodności z Konstytucją RP.

Należy podkreślić, że z wielu rodzajów prac związanych z opieką i terapią osób z niepełnosprawnościami za prace o szczególnym charakterze, które uprawniają do emerytury pomostowej uznano jedynie „prace personelu sprawującego opiekę nad mieszkańcami domów pomocy społecznej dla przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży lub dorosłych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej”³. Nie ma zatem przesłanek, aby w obecnym stanie prawnym prace wykonywane w WTZ uznać za prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Maja Nowak
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

³ Zob. pkt 22 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.